

Miljö- och energidepartementet

138-2015

Överklagande i fråga om utvidgat strandskydd för Gagnefs kommun

Regeringens beslut

Regeringen ändrar Länsstyrelsen i Dalarnas läns beslut den 15 december 2014 endast på så sätt att del av fastigheten Gagnef Holsåker 26:9 (område 48), inte ska omfattas av beslutet vad gäller utvidgat strandskydd från Västerdalälven.

Överklagandet avslås i övrigt.

Länsstyrelsen ska kungöra regeringens beslut på samma sätt som det överklagade beslutet kungjordes.

Ärendet

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutade den 15 december 2014 om utvidgat strandskydd för Gagnefs kommun, se *bilagan*.

██████████ har överklagat beslutet och yrkar att det delvis undanröjs och att regeringen beslutar om utökat strandskydd enligt hennes talan hos länsstyrelsen. ██████████ åberopar vad hon tidigare framfört hos länsstyrelsen och har därutöver anfört bl.a. följande. Strandskyddets syften säkerställs även om strandskyddet upphör vid kraftledningen. Länsstyrelsen har inte redovisat vad som avses med starka skäl i förhållande till de faktiska omständigheter som hon anfört. Den beslutande myndigheten borde uppge faktiska omständigheter baserade på en undersökning av förhållandena hänförliga till den aktuella fastigheten. Länsstyrelsen bör ange varför ett utökat strandskydd behövs och på vilket sätt man värderat fördelarna för det allmänna i förhållande till den inskränkning som drabbar fastighetsägaren. Området består av delvis ganska otillgänglig skogsmark av föga värde för det

rörliga friluftslivet. Det område som kan nyttjas av allmänheten är vägen som omfattas av det ordinarie strandskyddet. Det saknas stigar ovanför vägen och en kanal hindrar i stort att man kan nå det område som skulle komma att omfattas av det utökade strandskyddet. Från andra hållet försvåras tillgängligheten av järnvägen. Anledning saknas därför att inskränka fastighetsägarnas intresse av att fritt disponera över sin mark eftersom inget motstående intresse motiverar en sådan inskränkning. Till stöd för sitt överklagande har hon bifogat bilder från området.

Skälen för regeringens beslut

Strandskydd gäller vid havet, insjöar och vattendrag och omfattar land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Enligt 7 kap. 14 § andra stycket miljöbalken får länsstyrelsen i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Regeringen konstaterar att utgångspunkten för bedömningen av om strandskyddet bör utvidgas är det berörda områdets nuvarande och framtida värden ur strandskyddssynpunkt. Mot bakgrund av vad som framkommit i ärendet, och vid en avvägning mellan [REDACTED] enskilda intresse och det allmännas intresse, finner regeringen vid en samlad bedömning att det inte framkommit tillräckliga skäl för att utvidga strandskyddsområdet från Västerdalälven vid Ringforsen, på område 48 av den fastighet som efter omarrondering har fastighetsbeteckningen Gagnef Holsåker 26:9. [REDACTED] överklagande bör därför bifallas i denna del och länsstyrelsens beslut ändras så att del av fastigheten Gagnef Holsåker 26:9 (område 48) inte ska omfattas av beslutet om utvidgat strandskyddsområde. Överklagandet avslås i övrigt.

På regeringens vägnar

Karolina Skog

Birgitta Tuominen Olmedo

Kopia till

- ✓ Länsstyrelsen i Dalarnas län (handlingar återsänds)
- Naturvårdsverket
- Gagnefs kommun

Naturvårdsenheten
Hannah Brandin
Tel 010-225 03 22
hannah.brandin@lansstyrelsen.se

Beslut om utvidgning av strandskyddsområden i Gagnefs kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 14 § andra stycket miljöbalken (1998:808) att strandskyddsområdet ska vara utvidgat, utöver 100 meter, på följande områden i Gagnefs kommun:

1. Västerdalälven väster om Björbo. Strandskyddet utvidgas enligt karta bilaga 1.
2. Dammsjön med flera tjärnar. Strandskyddet utvidgas enligt karta bilaga 2.
3. Västerdalälven öster om Björbo. Strandskyddet utvidgas enligt karta bilaga 3.
4. Västerdalälven vid Floda och Hagön. Strandskyddet utvidgas enligt karta bilaga 4.
5. Morkarlön. Strandskyddet utvidgas så att hela ön omfattas av strandskydd, se karta bilaga 5.

Beslutet innebär samtidigt att samtliga tidigare beslut om *utvidgning* av strandskyddsområde inom Gagnefs kommun upphör att gälla. Generellt strandskydd på 100 meter återinträder.

Observera att kartorna visar avgränsningen för både det generella strandskyddet på 100 meter samt det utvidgade strandskyddet på land. Generellt strandskydd ut i vattnet är inte markerat.

Upplysning

Strandskydd innebär att nya byggnader inte får uppföras, befintliga byggnaders användning inte får ändras och andra anläggningar eller anordningar som hindrar eller avhåller allmänheten inte får utföras. Strandskyddet innebär även att åtgärder som väsentligt förändrar livsvillkoren för växt- och djurarter inte får vidtas.

Enligt 7 kap. 16 § miljöbalken omfattar strandskyddet inte byggnader, anläggningar, anordningar eller åtgärder som behövs för de areella näringarna (bl.a. jord- och skogsbruk) och som inte tillgodoser bostadsändamål. En förutsättning är att aktuella byggnader, anläggningar, anordningar eller åtgärder för sin funktion måste finnas eller vidtas inom strandskyddsområdet d.v.s. en annan lokalisering är inte möjlig. Pågående markanvändning såsom jord- och skogsbruk kan alltså fortgå utan hinder i strandskyddat område vilket t.ex. innebär att man kan sätta upp stängsel för djur och göra uttag av skogsråvara och avverkning när det är aktuellt.

Någon rätt till ersättning för ägare och innehavare av särskild rätt till marken med anledning av ett beslut att utvidga strandskyddsområdet föreligger inte (31 kap. 4 § miljöbalken).

Det generella strandskyddet, 100 meter från strandlinjen upp på land och ut i vattnet, gäller överallt där strandskyddsområdet inte är utvidgat och det inte har blivit upphävt genom särskilda beslut.

Bakgrund

Strandskydd har, i någon form, funnits i Sverige sedan 1940-talet. Initialt omfattade strandskyddet ett verktyg för att säkra allmänhetens tillgång till platser för friluftsliv och bad. Det generella strandskyddet, som omfattar 100 meter från strandlinjen upp på land samt ut i vattnet, infördes 1975. I och med att naturvårdslagen ändrades 1994, tillkom ytterligare ett syfte till strandskyddet som gäller skydd för strandzonens växt- och djurliv.

Strandskyddets syfte är idag att stränder långsiktigt ska tryggas för allemansrättslig tillgång samt att goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten ska bevaras. Strandskyddets betydelse för såväl friluftslivet som den biologiska mångfalden bidrar till uppfyllelse av flera av de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen. Strandskyddet är ett generellt skydd och gäller i hela landet. Bestämmelserna gäller oavsett om området är tät- eller glesbebyggt, om det finns gott om sjöar och vattendrag eller inte och oavsett vilka naturtyper eller arter som finns i området. Det skyddade området är normalt 100 meter från strandkanten både på land och i vattenområdet. En utvidgning kan göras upp till 300 meter om det behövs för att tillgodose att något av strandskyddets syften säkerställs.

Från och med den 1 juli 2009 ändrades bestämmelserna om strandskyddet i miljöbalken. Enligt regeringens proposition 2008/09:119 om strandskyddet och landsbygdsutveckling innebär de nya bestämmelserna i miljöbalken att kravet skärps för att få utvidga ett område som omfattas av generellt strandskydd. Utvidgat strandskydd ska finnas där det behövs för att *säkerställa strandskyddets syften*. I och med detta har länsstyrelserna av regeringen fått i uppdrag att se över äldre beslut för utvidgade strandskyddsområden. Utvidgat strandskydd inom länet gäller, efter den 31 december 2014, endast om utvidgningen har beslutats med stöd av den nya bestämmelsen. Om detta inte har gjorts upphör det tidigare utvidgade strandskyddet att gälla och det generella strandskyddet på 100 meter återinförs.

Redogörelse för ärendet

Inom Gagnefs kommun råder utvidgat strandskydd vid följande platser:

1. Gänsen
2. Lilla Lövsjön
3. Orsen
4. Tyren
5. Gryssen
6. Västerdalälven väster om Björbo
7. Dammsjön med flera tjärnar
8. Långtjärnen och Ekfänn

9. Skisstjärnen
10. Närsen
11. Västerdalälven, öster om Björbo båda sidor av älven
12. Öradstjärnen, Kråkmyrtjärnen, Trollsdalstjärnen
13. Fänntjärnen, Hälltjärnen, Nedre Hästtjärnen, Övre Hästtjärnen
14. Västerdalälven efter Floda/Hagön
15. Långtjärn (Myrflaten)
16. Mojesjön
17. Morkarlön

Gagnefs kommun har den 14 mars 2012 inkommit med ett yttrande till Länsstyrelsen angående utvidgat strandskydd. I remissvaret anger kommunen att de utpekade områdena med utvidgat strandskydd som sammanfaller med LIS-områden inte längre ska omfattas av utvidgat strandskydd.

Ett möte med kommunala tjänstemän har genomförts den 4 september 2014 där LIS-områden samt områden med utvidgat strandskydd diskuterades.

Länsstyrelsen har den 23 oktober 2014 skickat ut ett förslag till beslut på remiss om nya utvidgade strandskyddsområden. Förslaget har delgivits genom kungörelser den 27 oktober 2014 i Dalarnas Tidningar, Dalademokraten och Post- och Inrikes Tidningar samt i Dalabygden den 31 oktober 2014. Förslaget har hållits tillgängligt i kommunens lokaler samt på länsstyrelsens hemsida.

Följande remissvar har inkommit:

Bergvik skog AB (nedan kallat Bergvik) 2014-11-04:

Bergvik vill framföra några synpunkter av generell natur rörande kartredovisningen till föreslagna beslut.

Bergvik konstaterar att redovisning av områden på kartbilagorna till förslaget till beslut för Gagnefs kommun, liksom även för andra kommuner i länet, redovisar ett större område än det som beslutet omfattar. Bergvik menar att det på kartorna enbart bör redovisas det område som avses bli belastat med utvidgat strandskydd, alltså området bortom gränsen för det generella strandskyddet på 100 meter. Med valt sätt att redovisa är det svårt för markägare att bedöma hur stor utökning av strandskyddet som föreslås. Kartorna är vidare ofta i en så liten skala att det är svårt att bilda sig en uppfattning om var i terrängen den föreslagna gränsen egentligen går, i synnerhet om gränsen inte följer i terrängen naturliga avgränsningar. Med anledning av att dispensmöjligheterna numera är ytterst begränsade är det av stor betydelse att beslutet är tydligt och gränsen lätt definierbar.

Länsstyrelsens bemötande:

Vad gäller kartornas utformning så har länsstyrelsen ändrat teckenförklaringen på kartorna samt tillfört en förklarande text angående kartornas utformning.

Leksands kommun 2014-11-20:

Leksands kommun har inga synpunkter på förslag till utvidgat strandskydd i Gagnefs kommun.

Gagnefs kommun 2014-11-26:

Gagnefs kommun har ingen erinran mot länsstyrelsens förslag till beslut om utvidgat strandskydd i Gagnefs kommun.

Lantbrukarnas riksförbund Dalarna/Gävleborg (nedan förkortat LRF) 2014-12-02:

För flera av LRFs medlemmar upplevs det utvidgade strandskyddet som ett övertramp mot äganderätten. Det leder även till att fastigheter minskar i värde. Äganderätten är en förutsättning för långsiktigt företagande inom jord och skog och strandskyddet påverkar därmed möjligheterna till försörjning, både genom att förhindra rationellt utnyttjande av en fastighet och genom att det innebär ett tidskrävande administrativt förfarande i form av dispensansökningar.

LRF vill därför förtydliga innebörden ”pågående markanvändning kan fortgå utan hinder i det utvidgade strandskyddet” som det skrivs i remissen. Det måste innebära det att markägare kan bedriva normalt jord- och skogsbruk, t.ex. sätta upp stängsel för djur, uppföra ekonomibyggnader och anläggningar, kunna göra uttag av skogsråvara och möjlighet till avverkning när det blir aktuellt.

Det är ytterst viktigt att den som äger mark måste kunna fortsätta och utveckla sina verksamheter. De fastighetsägare som påverkas av utvidgat strandskydd bör kommuniceras individuellt före beslut. Via kungörelse är det omöjligt att förstå att den enskilda fastigheten berörs. Detta är mycket avgörande för arbetet i strandskyddsfrågor.

Med ovanstående bakgrund vill LRF även framföra följande:

LRF tillstyrker beslutet att upphäva det utvidgade strandskyddet för berörda områden i Gagnefs kommun enligt förslaget.

LRF har inga specifika synpunkter på de områden i Gagnefs kommun som föreslås fortsätta ha utvidgat strandskydd.

Länsstyrelsens bemötande:

Ett förtydligande av vad ”pågående markanvändning” innebär har införts under rubriken Upplysning.

Länsstyrelsen har i processen med utvidgat strandskydd valt att delge berörda kännedom om aktuella områden med hjälp av kungörelsedelgivning. Anledningen till detta är delvis att markägarantalet är så pass stort att delgivning till var och en av berörda skulle vara alltför kostsamt och tidskrävande. Förfarandet följer gällande lagregler om hur delgivning kan ske.

**██████████ fastighetsägare Sälje 28:29 (efter omarrondering Holsåker 26:9) genom
██████████ 2014-12-03:**

██████████ anser att det utökade strandskyddet bör begränsas i förhållande till vad som föreslås i förslaget till beslut. Begränsningen bör göras så att det utökade strandskyddet upphör enligt markering på en till skrivelsen bifogad karta, nära den på kartan markerade kraftledningen.

Det område av [REDACTED] fastighet, som är tänkt att omfattas av det utökade strandskyddet, används inte för det rörliga friluftslivet och har inget intresse ur miljösynpunkt så att området behöver tas anspråk för att säkerställa strandskyddets syften.

Det anges i förslaget till beslut att de naturliga vattenståndsvariationerna lett till uppkomsten av en mycket värdefull fauna och flora med ett flertal sällsynta och hotade arter. Det anges vidare i förslaget att det förekommer specifika landformer, som formats av inlandsisen och som är av intresse. Det görs gällande att dessa naturförhållanden finns inom det ordinarie strandskyddsområdet och att därför en utökning av strandskyddet saknar betydelse för att säkerställa strandskyddets syfte i nämnda avseende.

[REDACTED] har byggnader på fastigheten Sälje 28:29. Mellan byggnaderna och strandlinjen finns en väg för i huvudsak lokala transporter. Vägområdet är det enda som nyttjas av allmänheten inom [REDACTED] fastighet. Vägen ligger inom det ordinarie strandskyddet.

Med hänvisning till ovanstående kommer strandskyddets syften att säkerställas även om det utökade strandskyddet upphör i nära anslutning till kraftledningen.

Länsstyrelsens bemötande:

Vid det aktuella området är strandskyddet utvidgat till ca 150 meter sedan 1972. Länsstyrelsen har gjort och gör fortfarande bedömningen att det finns starka skäl för att det utvidgade strandskyddet ska finnas kvar i området. Inga av de argument som förs fram av [REDACTED] bedöms av sådan vikt att länsstyrelsen bedömer att gränsen ska ändras.

Länsstyrelsen vill påtala att det utvidgade strandskyddet inte innebär några förändringar för [REDACTED] [REDACTED] vad avser nyttjandet av den befintliga tomtplatsen runt redan uppförda byggnader.

Motiv för beslut om utvidgning av strandskydd

1. Västerdalälven väster om Björbo

Värdebeskrivning

Västerdalälven är i det närmaste helt opåverkad av reglering och uppvisar en naturlig strandzonering. Genom de naturliga vattenståndsvariationerna uppträder en mycket värdefull flora och fauna med ett flertal sällsynta och hotade arter. Den mycket rika förekomsten av specifika landformer som formats av inlandsisen är av stort intresse och är ställvis av mycket stort värde. På flera ställen förekommer levébildningar och vid Fänans utlopp finns rester av gamla älvfåror.

Västerdalälven erbjuder friluftslivet en för länet unik blandning upplevelser, med sina möjligheter till allt från vildmarks-fisketurer och mäktiga landskapsbildsscenerier till söndagsfiske och familjeutflykter till fria forsar. Hela älvdalgången präglas av en storslagen landskapsbild och erbjuder otaliga turister möjligheter till rekreation. Hela området är mycket lättillgängligt. I det aktuella området ligger bland annat Fännforsen som är ett omtalat paddlingsvatten/forsränningsområde.

Det aktuella området är utpekade område av riksintresse för natur- och friluftsliv enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Området är även utpekade i länets naturvårdsprogram. Området som omfattas har utvidgade strandskydd idag.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att Västerdalälven väster om Björbos värde för natur- och friluftsliv motiverar att området även fortsättningsvis ska omfattas av utvidgade strandskydd.

2. Dammsjön med flera tjärnar

Värdebeskrivning

Området utgörs av ett myr- och sjörikt skogslandskap vars sjösystem har utnyttjats för flottning av timmer till Västerdalälven. Genom området och tvärs över Dammsjön går en 4-5 meter hög åsbildning med växtplatser för den fridlysta mosippan. Områdets rikedom på sjöar och myrar gör att djurlivet är rikt, med exempelvis häckande smålom.

Förutsättningarna för olika typer av rekreation och friluftsliv är goda i det tilltalande landskapet. Området som omfattas har utvidgade strandskydd idag.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att Dammsjön med intilliggande tjärnars värde för framförallt friluftsliv men även naturvärden motiverar att området även fortsättningsvis ska omfattas av utvidgade strandskydd.

3. Västerdalälven öster om Björbo

Västerdalälven är i det närmaste helt opåverkad av reglering och uppvisar en naturlig strandzonering. Genom de naturliga vattenståndsvariationerna uppträder en mycket värdefull flora och fauna med ett flertal sällsynta och hotade arter. Den mycket rika förekomsten av specifika landformer som formats av inlandsisen är av stort intresse och är ställvis av mycket stort värde.

Västerdalälven erbjuder friluftslivet en för länet unik blandning upplevelser, med sina möjligheter till allt från vildmarks-fisketurer och mäktiga landskapsbildsscenerier till söndagsfiske och familjeutflykter till fria forsar. Hela älvdalängens präglas av en storslagen landskapsbild och erbjuder otaliga turister möjligheter till rekreation. Hela området är mycket lättillgängligt. I det aktuella området ligger bland annat Skålforsen.

Det aktuella området är utpekade område av riksintresse för natur- och friluftsliv enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Området är även utpekade i länets naturvårdsprogram. Området som omfattas har utvidgade strandskydd idag.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att Västerdalälven öster om Björbos värde för natur- och friluftsliv motiverar att området även fortsättningsvis ska omfattas av utvidgade strandskydd.

4. Västerdalälven vid Floda och Hagön

Västerdalälven är i det närmaste helt opåverkad av reglering och uppvisar en naturlig strandzonering. Genom de naturliga vattenståndsvariationerna uppträder en mycket värdefull

flora och fauna med ett flertal sällsynta och hotade arter. Den mycket rika förekomsten av specifika landformer som formats av inlandsisen är av stort intresse och är ställvis av mycket stort värde.

Västerdalälven erbjuder friluftslivet en för länet unik blandning upplevelser, med sina möjligheter till allt från vildmarks-fisketurer och mäktiga landskapsbildsscenerier till söndagsfiske och familjeutflykter till fria forsar. Hela älvdalgången präglas av en storslagen landskapsbild och erbjuder otaliga turister möjligheter till rekreation. Hela området är mycket lättillgängligt. Några öar bildas där älven delar sig i flera fåror, t.ex. den uppodlade Hagön.

Det aktuella området är utpekade område av riksintresse för natur- och friluftsliv enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Området är även utpekade i länets naturvårdsprogram. Området som omfattas har utvidgat strandskydd idag.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att Västerdalälven vid Floda och Hagöns värde för natur- och friluftsliv motiverar att området även fortsättningsvis ska omfattas av utvidgat strandskydd.

5. Morkarlön

Värdebeskrivning

Morkarlön är en ö i Österdalälven som tillhör Gagnefs kommun men omges av Leksands kommun. Morkarlön är ca 250 meter bred och omfattas av utvidgat strandskydd. Fastlandet omkring ön är utpekade LIS-område (Landsbygdsutveckling i strandnära läge) och en ökad bebyggelseexploatering kan väntas. Öar är generellt av betydelse för friluftslivet, särskilt i exploaterade områden.

Morkarlön ingår i område av riksintresse för det rörliga friluftslivet enligt 4 kap 2 § miljöbalken. Ön omfattas av utvidgat strandskydd idag.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att det är viktigt att Morkarlön även fortsättningsvis omfattas av utvidgat strandskydd för att säkerställa strandskyddets syften i området.

Utvidgat strandskydd råder i 17 områden i Gagnefs kommun. I och med detta beslut upphör utvidgat strandskydd vid 12 av dessa platser och generellt strandskydd på 100 meter kommer att gälla. Länsstyrelsen bedömer att det generella strandskyddet är tillräckligt omfattande för att säkerställa strandskyddets syften i dessa områden.

Beslutet omfattar sammantaget områden som behövs för att långsiktigt säkerställa syftena med strandskyddet. Vid prövning av frågor om utvidgat strandskyddsområde ska enligt 7 kap. 25 § miljöbalken hänsyn även tas till enskilda intressen. Vid en avvägning mellan allmänna och enskilda intressen finner länsstyrelsen att beslutet inte går längre än vad som krävs för att syftet med strandskyddet ska tillgodoseas.

Detta beslut delges genom kungörelse.

Enligt 7 kap. 14 § tredje stycket miljöbalken ska beslutet gälla omedelbart även om det överklagas.

Överklagan

Detta beslut kan överklagas till Regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 6.

I den slutliga handläggningen av ärendet har landshövding Maria Norrfalk varit beslutande och naturvårdshandläggare Hannah Brandin varit föredragande. Miljövårdsdirektör Stig-Åke Svenson, Naturvårdsenheten, jurist Gunilla Garbergs, Rättsenheten och länsarkitekt Frida Ryhag, Samhällsbyggnadsenheten har deltagit i ärendet.

Maria Norrfalk

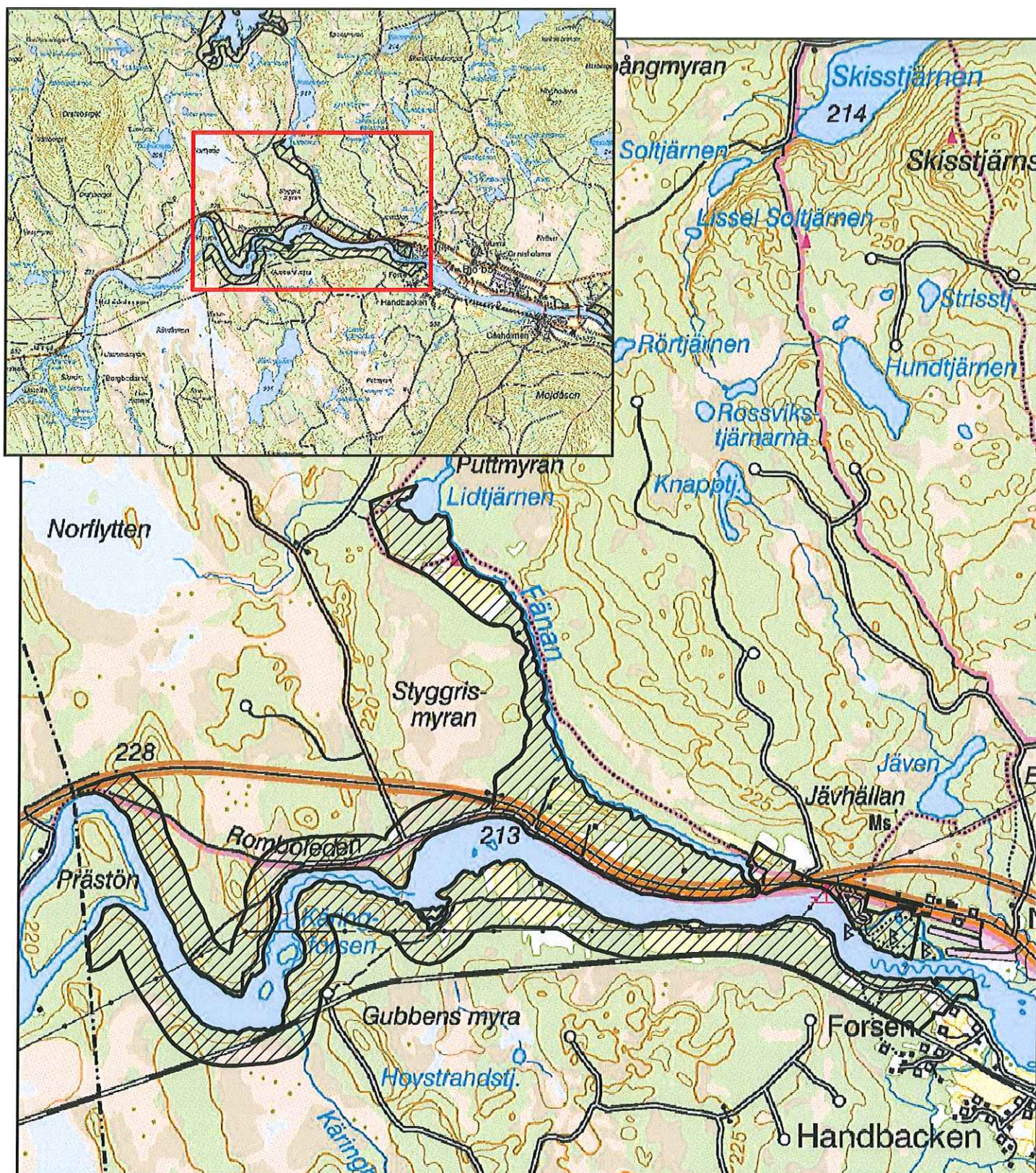
Hannah Brandin

Bilaga

1. Västerdalälven väster om Björbo
2. Dammsjön med flera tjärnar
3. Västerdalälven öster om Björbo
4. Västerdalälven vid Floda och Hagön
5. Morkarlön.
6. Hur man överklagar till Regeringen (Utelämnad i webbversionen)

Kopia till

[Redacted recipient list]

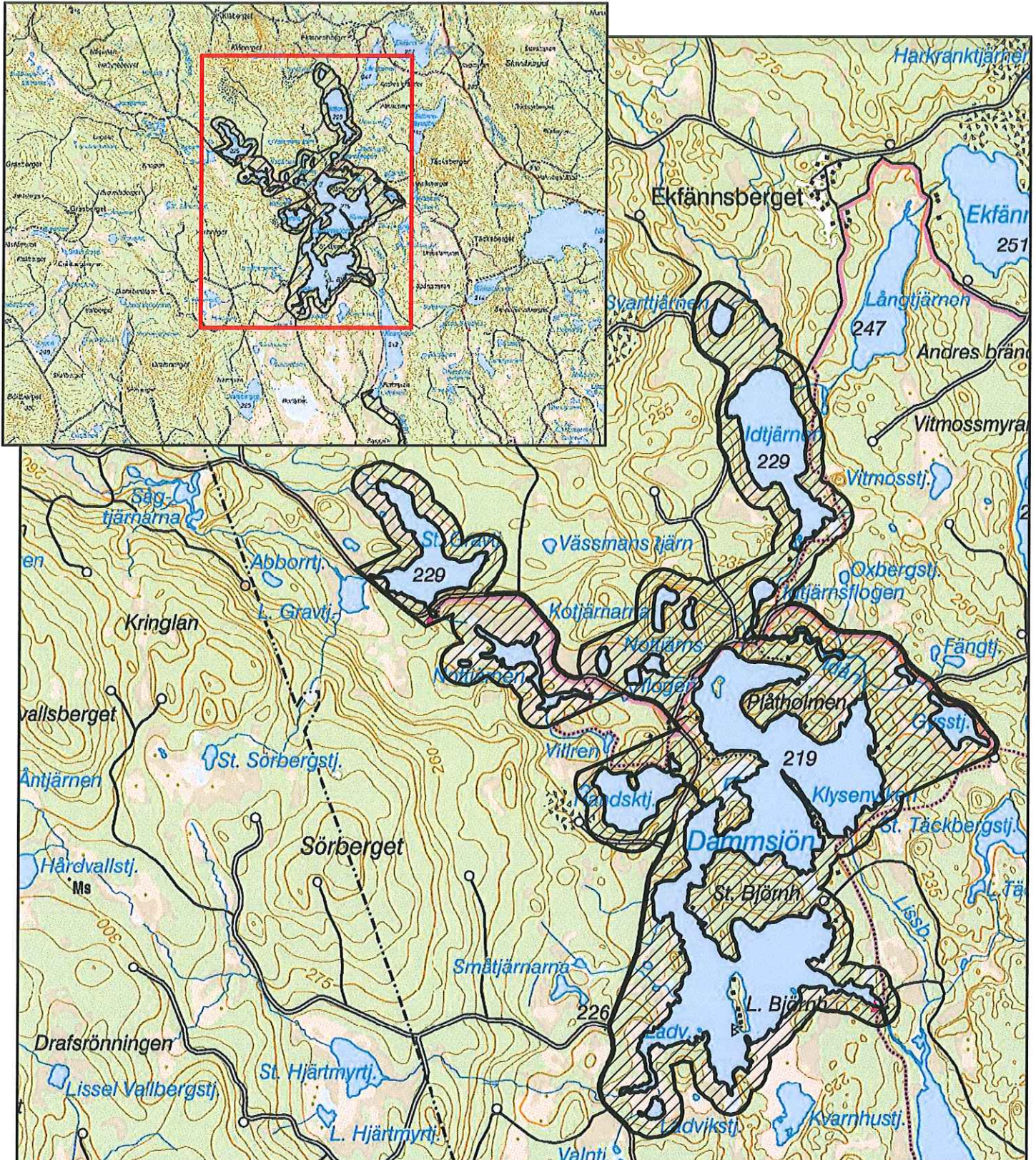
Teckenförklaring

Generellt samt utvidgat strandskydd på land

0 150300 600 900 1 200
meter

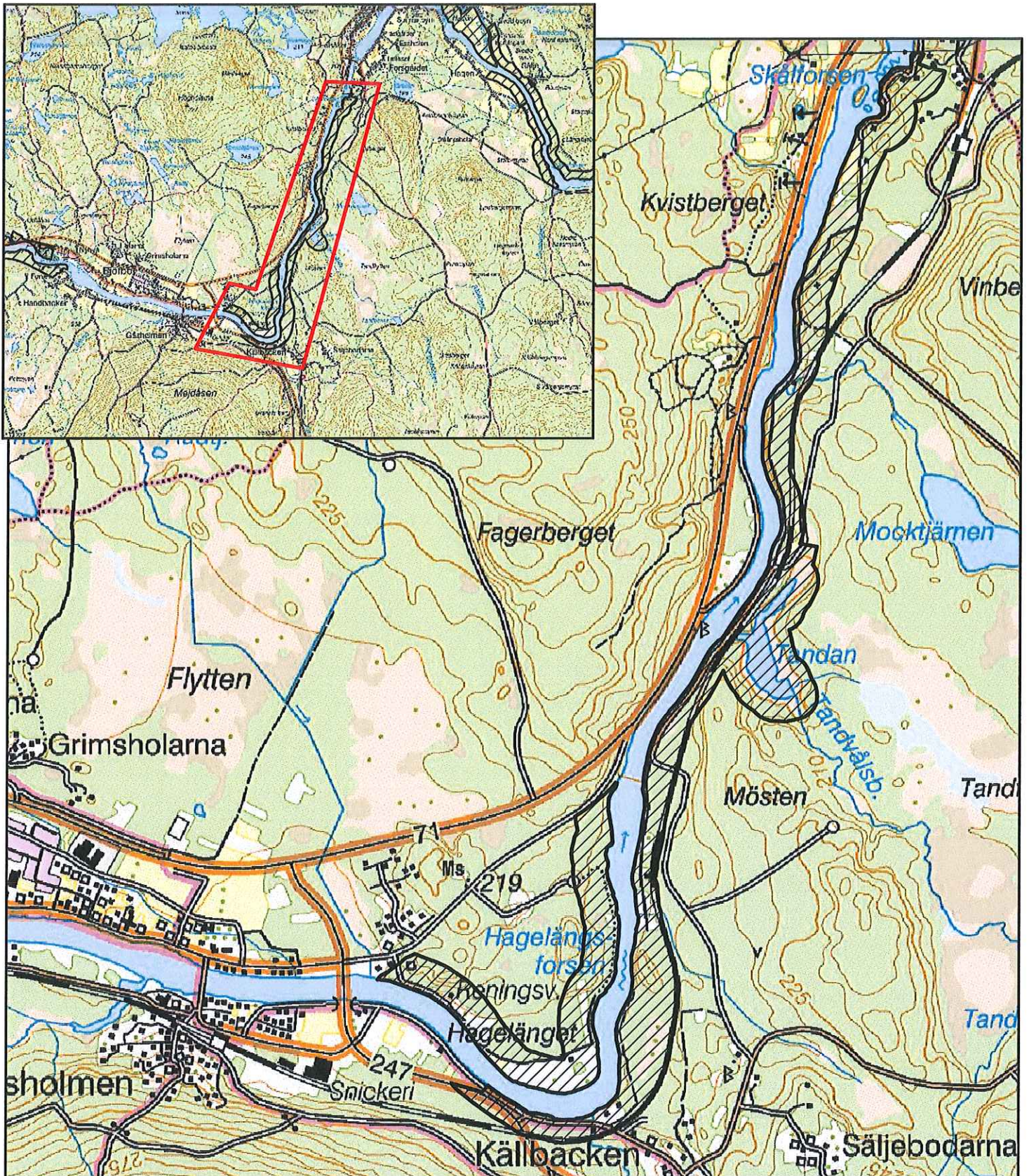
Teckenförklaring

Generellt samt
utvidgat strandskydd på land

0 250 500 1 000 1 500 2 000
meter

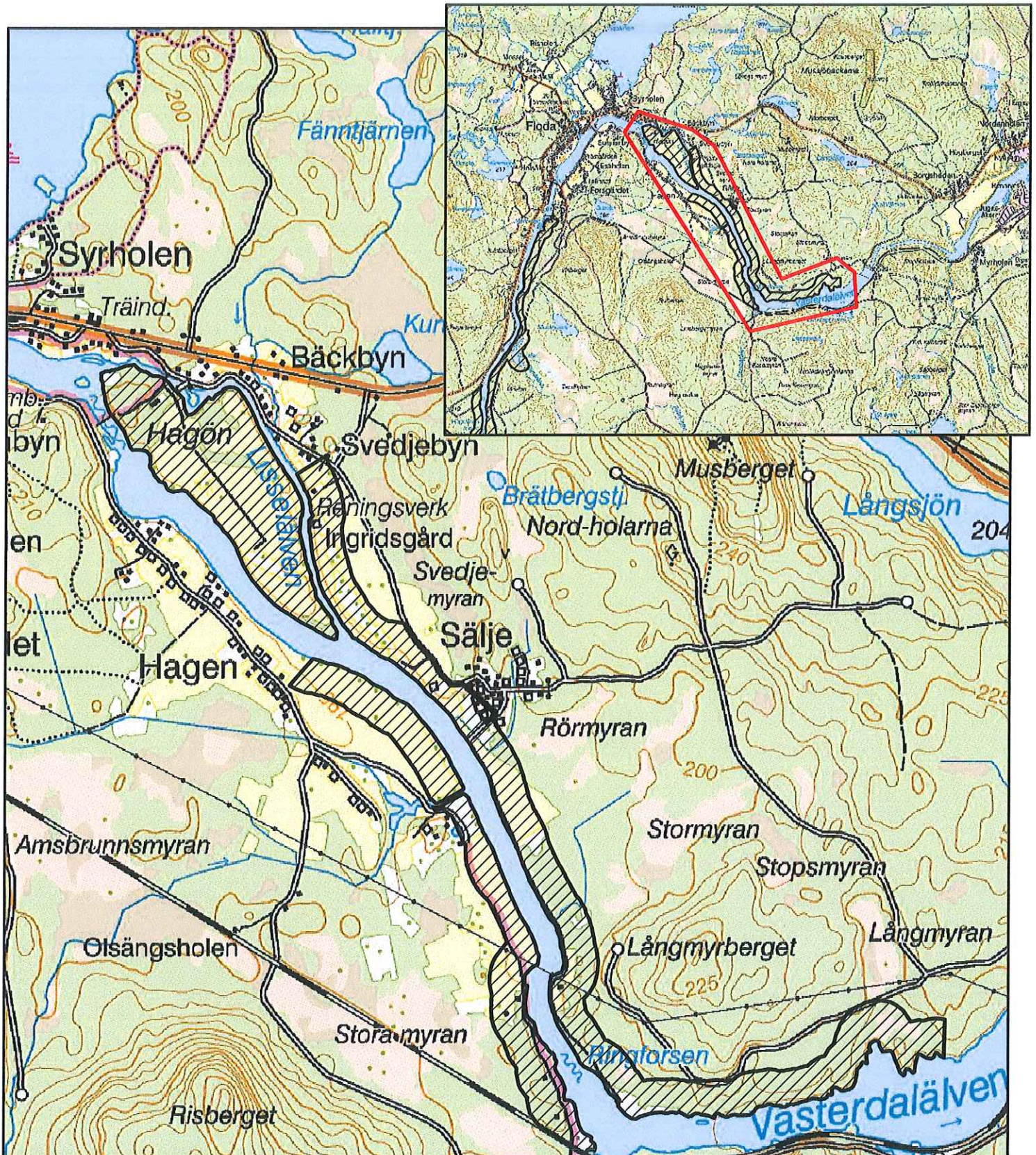
Teckenförklaring

Generellt samt utvidgat strandskydd på land

0 175 350 700 1 050 1 400
meter

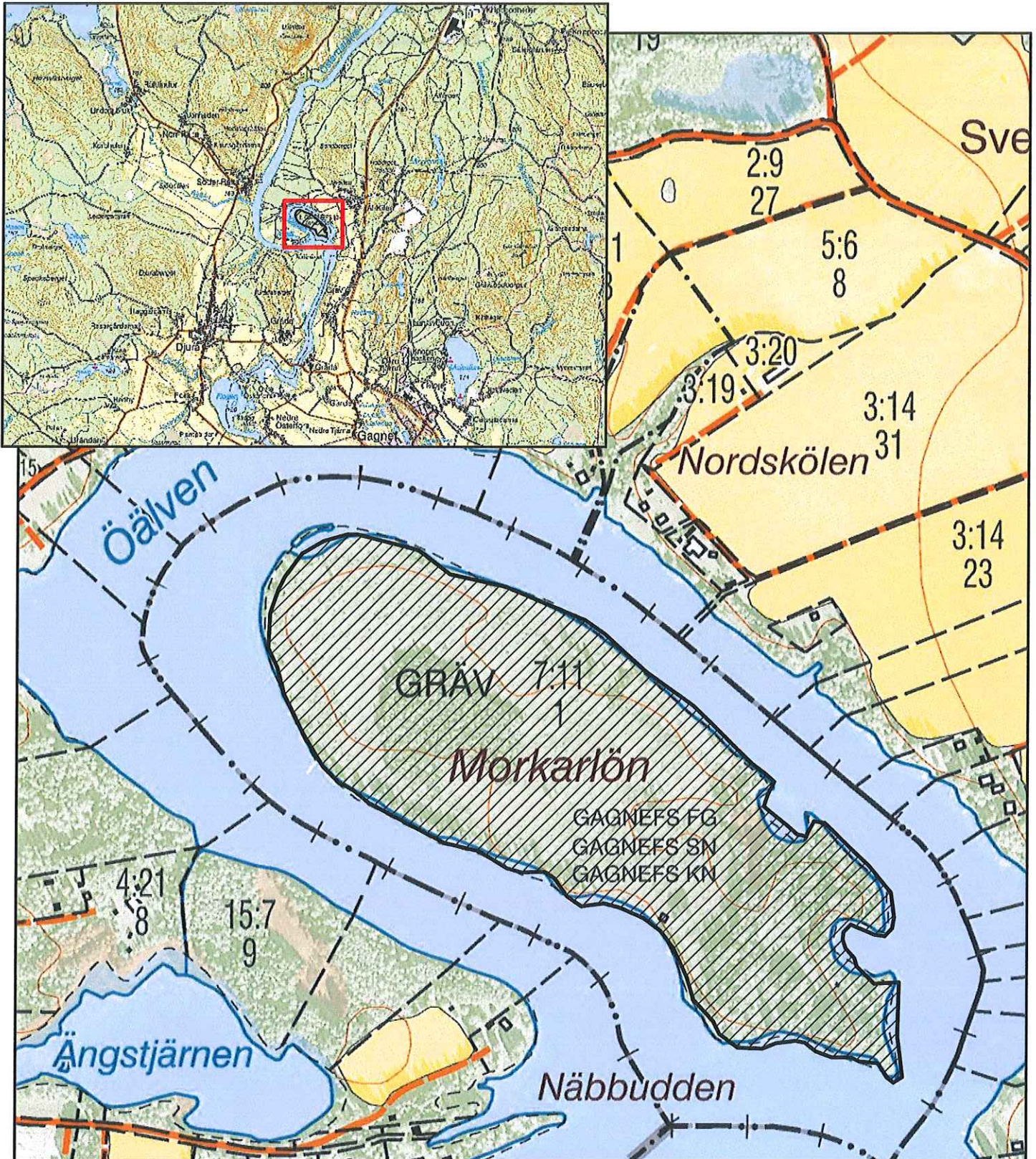
Teckenförklaring

Generellt samt utvidgat strandskydd på land

0 175 350 700 1 050 1 400
meter

Teckenförklaring

Generellt samt utvidgat strandskydd på land

